

Herkese merhaba,

Kadının Statüsü Komisyonu'nun (KSK) 66. Oturumu 25 Mart 2022 tarihi itibarıyla Ortaklaşımış Sonuçlar (Agreed Conclusions) belgesinin kabul edilmesiyle sona erdi. Bu seneki ana tema "İklim değişikliği bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi, çevre ve afet risklerinin azaltılması için politika ve programlar" idi. Ülke delegasyonlarının fiziksel olarak katıldığı toplantıya sivil toplumun katılımı büyük oranda çevrimiçi gerçekleşti. Hibrit formatta gerçekleştirilen Komisyonu KİH-YÇ olarak bu sene de mümkün olduğu kadar takip etmeye çalıştık. KSK kapsamında Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği ve Kadın Koalisyonu olarak Pekin+25 Kadın Platformu çerçevesinde "Küresel Bağımsız Feminist Bir Yapı" başlığı altında çevrimiçi bir paralel etkinlik düzenledik. Çeşitli feminist aktivistlerin ve grupların kaleme aldıkları bilgi notu, köşe yazıları ve toplantı notları gibi kaynaklardan derlediğimiz bilgileri sizlerle de paylaşmak istiyoruz.¹

Bu sene KSK'da iki döküman üzerine tartışıldı: ilki yukarıda bahsi geçen ana temaya ilişkin taahhütlerin yer aldığı Ortaklaşımış Sonuçlar, ikincisi ise Çalışma Yöntemleri Kararı (Methods of Work Resolution). Ancak bu iki metine geçmeden önce bu seneki KSK'nın genel politik atmosferinden kısaca bahsetmekte fayda var.

KSK ve Politik Durum:

Bu yıl KSK'da geçen senelerde de olduğu gibi toplumsal cinsiyet, kürtaj ve insan hakları karşıtı otoriter devletler ve köktenci gruplar sonuç metninde toplumsal cinsiyet ve cinsel haklara dair paragrafların, dilin ve taahhütlerin politik olarak zayıflatılması için yoğun çaba gösterdi. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve cinsel haklar konusunda genelde destekleyici pozisyonda bulunan Küresel Kuzey ülkelerinin iklim eylemi konusundaki isteksizlikleri ise bu senenin karşılaşılan bir diğer zorluğu. Bu sene KSK Sekreteryası ve KSK Bürosu'nun sivil toplumun BM Genel Merkez binasına kısıtlı sayıda alınacağını aktarması, dolayısıyla sivil topluma BM'ye gelinmemesini tavsiye etmeleri üzerine çoğu kadın örgütü New York'a gitme planı yapmadı. Ne var ki Komisyon'un başlamasına iki gün kala

¹ Fos Feminista basın Bülteni: <https://fosfeminista.org/wp-content/uploads/2022/04/CSW66-Press-Release-EN.pdf> Umyra Ahmad Op-ed: <https://www.opendemocracy.net/en/5050/un-summit-feminists-anti-rights-climate-inaction/> , WRC Bilgi Notu. Girls Globe: <https://www.girlsglobe.org/2022/03/23/feminists-demand-governments-to-commit-to-urgent-deep-shifts-in-climate-action-at-csw/>

sivil toplumun fiziksel olarak da KSK'ya katılabileceği duyuruldu. Bu son dakika değişikliği ABD sınırları dışında yaşayan, özellikle de Küresel Güney'den gelecek olan feminist grupların KSK'ya katılımını büyük oranda engelledi.

Bu seneki Kadının Statüsü Komisyonu iklim değişikliği ve toplumsal cinsiyet eşitliği arasındaki bağlantıların uluslararası seviye ve kapsamda derinlemesine ilk kez ele alınmasına fırsat vermesi açısından oldukça önemliydi. Bu kapsamda iklim değişikliği bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına ilişkin olarak Küresel Güney'den feministler, kuzey ülkelerinin kolonyalizm ve neoliberalizm kaynaklı iklim krizinin oluşmasındaki tarihsel ve süregelen sorumluluklarına işaret ederek sel, kuraklık, aşırı sıcaklıklar ve yükselen su seviyeleri karşısında kaybettikleri yaşam alanlarının ve geçim kaynaklarının tazmini için kuzey ülkelerinden gerekli kaynakların ayrılmasına yönelik taleplerini gündemleştirdi. Ancak yaşanan kayıpların tazmin edilmesi ve iklim krizinden en çok etkilenen kadın, LGBTİ+ ve yerel halkların kayıplarının ödenmesi konusunda kuzey ülkelerinin isteksizliği, Küresel Güney'den feministler tarafından çokça eleştirilen meselelerden biri oldu.

Ortaklaşımış Sonuçlar:

Bu seneki KSK iklim değişikliği ve toplumsal cinsiyet eşitliği arasındaki bağlantının küresel düzeyde derinlemesine tartışılmasına fırsat vermesi açısından oldukça önemli olmakla birlikte, Ortaklaşımış Sonuçlar metninde gerçekçi çözümler getirebilmek için gece gündüz çalışan Küresel Güney'den feministlerin beklentileri tam anlamıyla karşılanmadı.

Metinde, iklim değişikliği ve yarattığı kayıp ve hasarın kadın ve kız çocuklarının cinsel ve fiziksel şiddete maruz kalma riskini artırdığı, eğitime ve cinsel sağlık ve üreme sağlığı ve hakları dahil olmak üzere en temel sağlık hizmetlerine erişimini kısıtladığı tespiti yer alırken, cinsellik dahil toplumsal cinsiyete duyarlı sağlık hizmetlerine erişimin güçlendirilmesi konusunda da çağrıda bulunuldu. Metin cinsel sağlık ve üreme sağlığı ve hakları ile iklim krizi ilişkisini ortaya koyan uluslararası bir doküman olması açısından önemli bir referans metni olmakla birlikte, yürütülen tüm mücadeleye rağmen özellikle çevre konularında mücadele eden kadın insan hakları savunucularının tanınması ve korunması ile ilgili maddelere metinde açık bir referans verilmedi.

Öte yandan metinde “toplumsal cinsiyete duyarlı politikalar ve programlar” yerine “toplumsal cinsiyeti dönüştürücü politika ve programlar” denmesi için feministlerin verdiği mücadele, bazı ülkeler tarafından büyük bir dirençle

karşılandı ve metinde bu ifadelerin yer alması reddedildi. İnsan Hakları Konseyi'nin 2021'de aldığı RES/48/13 No'lu kararda da ele alındığı üzere güvenli, temiz, sağlıklı ve sürdürülebilir bir çevre hakkının da insan hakları olarak tanınması gerekliliği metinde yer almayan başka bir konu daha oldu. Ortaklaşımış Sonuçlar metninin İngilizcesine [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

Çalışma Yöntemleri Kararı:

Kadının Statüsü Komisyonu toplantılarına sivil toplumun müzakerelere gözlemci olarak katılabilmesi gibi sivil toplumun etkin katılımına dair öneriler verilen tüm mücadeleye rağmen metinde yer almadı. İngilizce metne tamamına [buradan](#) erişebilirsiniz.

Küresel Bağımsız Feminist Bir Yapı Paralel Etkinliği:

Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği ve Kadın Koalisyonu olarak Pekin+25 Kadın Platformu çerçevesinde Kadının Statüsü Komisyonu'nun 66. Oturumunda “Küresel Bağımsız Feminist Bir Yapı” başlığı altında çevrimiçi bir paralel etkinlik düzenledik. Türkiye'den, Avrupa, Latin Amerika, Doğu Asya bölgelerinden feministlerin katılımıyla gerçekleştirdiğimiz toplantıyı 80'e yakın kişi takip etti. Toplantıda, hükümetlerarası insan hakları mekanizmalarına yapılan saldırılara ve bu mekanizmaların eski etkinliğini yitirmesine karşı bu yapıları güçlendirmenin yollarını ve kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması konusunda hesap verebilirliği sağlayacak küresel bağımsız feminist bir yapıyı nasıl tahayyül edebileceğimiz üzerine tartışmalar yürüttük. Toplantıda yürütülen tartışmalar sonucunda 2019 senesinde hazırladığımız Pekin+25 Kadın Platformu Politika Tutum [Belgesi](#)'ni yeniden revize edip, en kısa zamanda sizlerle paylaşacağız. Toplantının afişine ve görseline [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

